

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

EXAMENCOMMISSIE SECUNDAIR ONDERWIJS

Jaarverslag 2023

AHOVOKS
AGENTSCHAP VOOR
HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES &
STUDIETOELAGEN

examencommissiesecundaironderwijs.be

Woord vooraf

2023 kenmerkte zich voor de Examencommissie opnieuw als een jaar van groei. Meer actieve kandidaten, meer examens en meer uitgereikte studiebewijzen. Daarmee bevestigt de Examencommissie opnieuw haar meerwaarde als alternatief traject voor jongeren en volwassenen die een diploma secundair onderwijs via zelfstudie willen behalen.

Het brede aanbod aan studierichtingen wordt momenteel grondig hervormd in functie van de modernisering van het secundair onderwijs die ook in het reguliere onderwijs werd doorgevoerd. De komende twee schooljaren zullen we ook bij de Examencommissie deze nieuwe einddoelen vertalen naar onze programma's. In de tweede graad is de modernisering in 2023 al doorgevoerd, voor de derde graad gebeurt dit in 2025. Intern ging daarom veel aandacht naar inhoudelijke actualisering. Naast het eigen aanbod aan studierichtingen heeft de Examencommissie in 2023 ook expliciet ingezet op samenwerking, onder meer met het volwassenenonderwijs, om nog meer kandidaten via een flexibel gecombineerd traject een diploma te laten behalen. Deze samenwerkingsinitiatieven zullen in de toekomst nog belangrijker worden om ook een alternatief te bieden aan kandidaten die zelfstudie met een arbeidsmarktgerichte opleiding willen combineren.

2024 belooft opnieuw een uitdagend werkjaar te worden, met de verdere uitrol van de modernisering secundair onderwijs. Net daarom kijken we met enige trots eerst nog even terug naar het boeiende werkjaar dat 2023 was.

EVI VERDUYCKT

Afdelingshoofd
Examencommissie
secundair onderwijs

Onze kandidaat

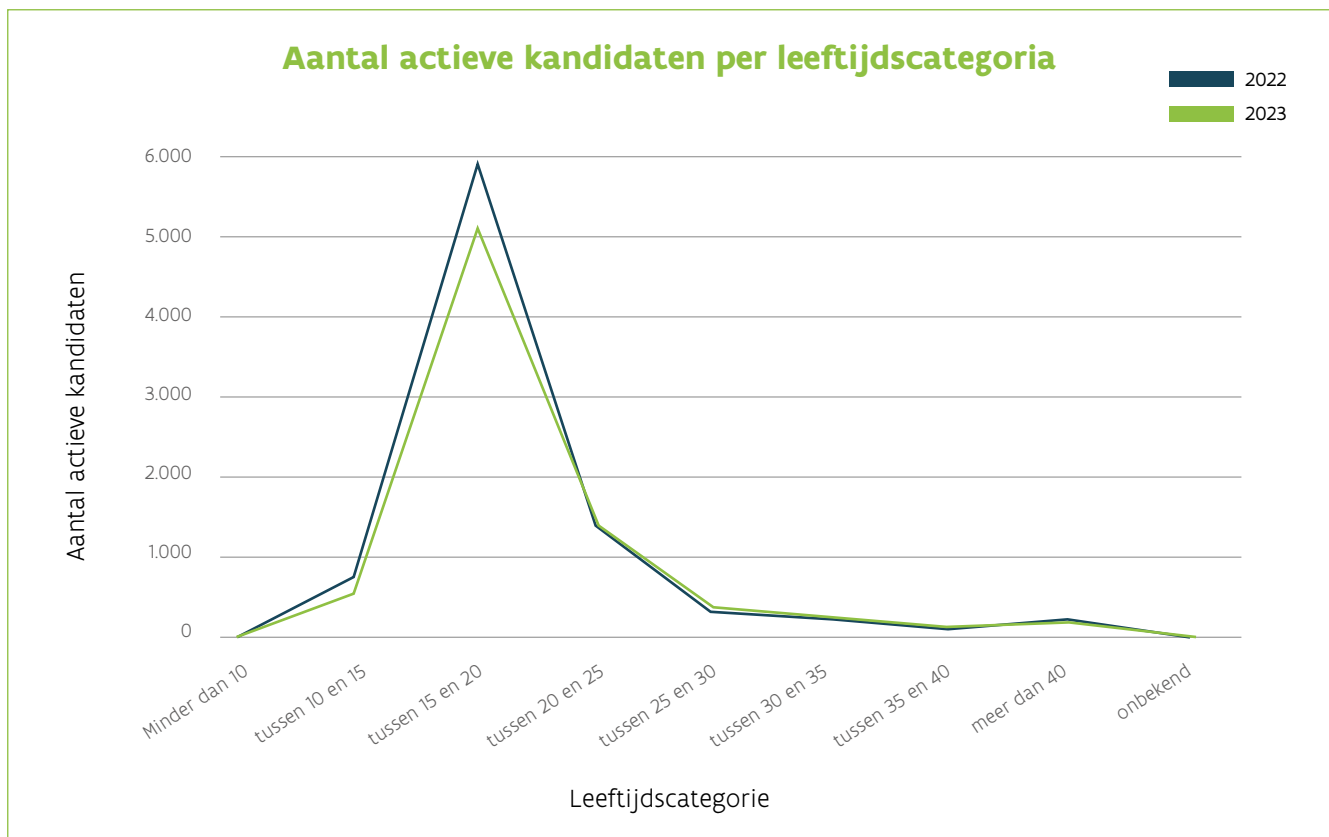
De Examencommissie werkt maximaal digitaal en dat van de eerste aanmelding tot het plannen en afleggen van de examens in het examen centrum. Alle informatie over dat aanmeldingstraject is terug te vinden op de website van de Examencommissie. Maar ook infofilmpjes op Youtube maken potentiële kandidaten op een laagdrempelige manier wegwijs in een traject bij de Examencommissie.

De eerste stap in het traject is de registratie via het online kandidatenplatform. Wie zich registreert in het platform, een studierichting kiest en inschrijfgeld betaalt, is vanaf dat moment kandidaat bij de Examencommissie.

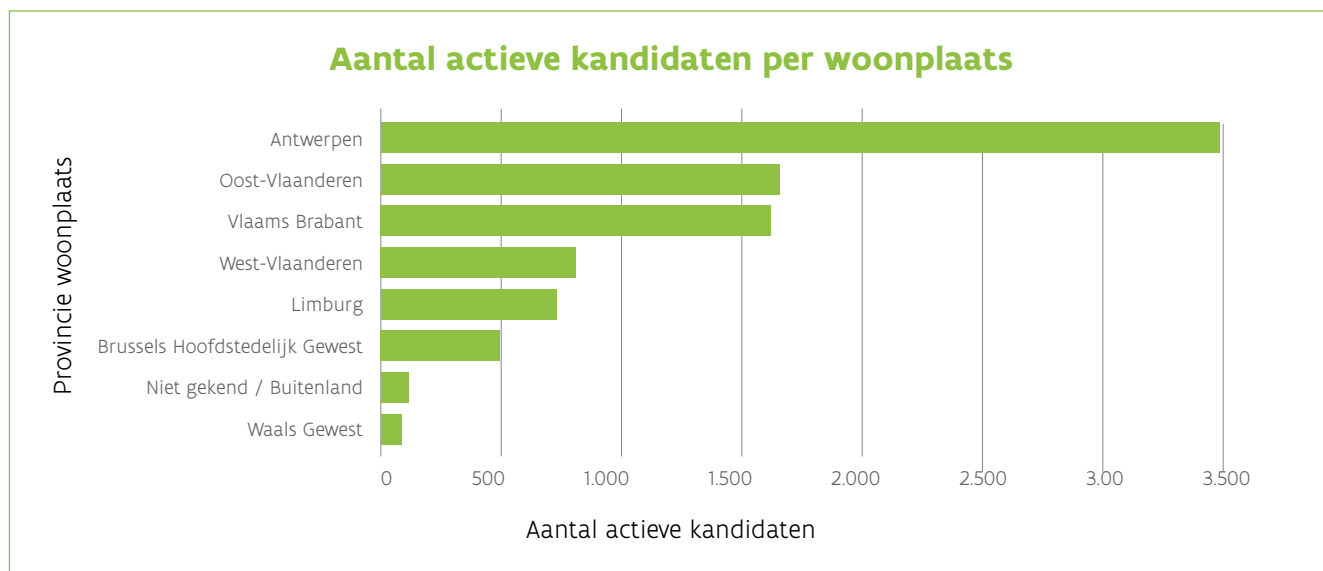
Er zijn geen toelatingsvoorwaarden om examens af te leggen bij de Examencommissie. Leeftijd, nationaliteit of vooropleiding spelen geen rol.

De meeste kandidaten bij de Examencommissie zijn tussen 15 en 20 jaar oud, de tweede grootste groep is tussen 20 en 25 jaar oud. De jongste kandidaat in 2023 was 9 jaar, de oudste 74.

**In 2023
schreven 4.219
kandidaten zich
voor de eerste
keer in bij de
Examencommissie**

Het merendeel van de actieve kandidaten (3485) woont in de provincie Antwerpen. Daarna zien we een bijna gelijk aantal kandidaten in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Een kleine groep kandidaten verblijft in het buitenland. Zij kunnen eventueel ook examens afleggen vanop afstand. Om in aanmerking te komen voor examens vanop afstand moet je de Belgische nationaliteit hebben en aantonen dat je voor minstens 1 jaar in het buitenland verblijft.

**In 2023
registreerden
we 9.697 actieve
kandidaten.
In 2022 waren
dat er 8.004.**

Ons aanbod

POPULAIRE STUDIERICHTINGEN

We houden elk jaar bij wat de populairste studierichtingen zijn. Het grootste aantal kandidaten bevindt zich altijd in de derde graad. Dat is logisch, want je mag bij de Examencommissie starten in de derde graad zonder dat je een getuigschrift van de eerste of tweede graad moet voorleggen. Wie voldoet aan de slaagvoorwaarden van een studierichting in de derde graad, komt in aanmerking voor het diploma secundair onderwijs.

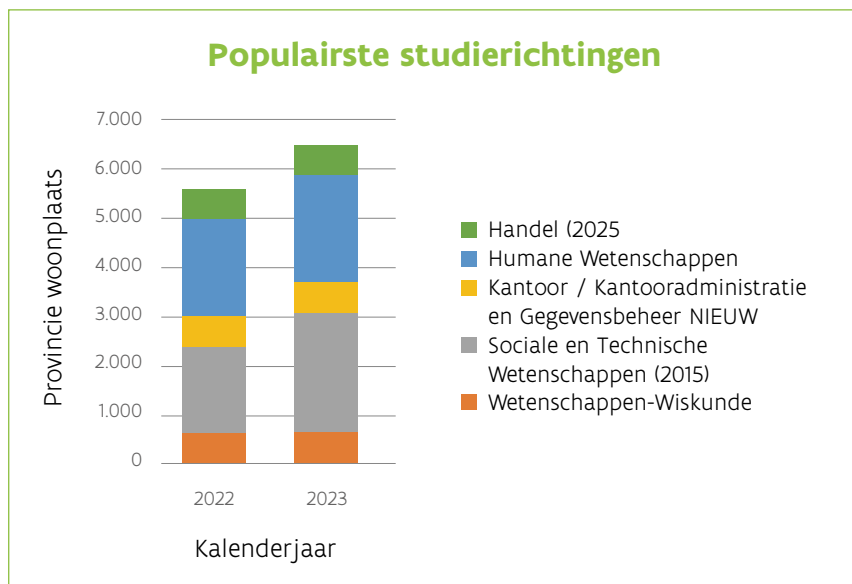
EERSTE GRAAD	Studierichting	Actieve kandidaten
	Basisvorming A	355
	Basisvorming B	94
	TOTAAL	449

TWEEDE GRAAD	Bedrijf en organisatie	87
	Economische wetenschappen	90
	Humane wetenschappen	115
	Latijn	32
	Maatschappij en welzijn	74
	Moderne Talen	34
	Natuurwetenschappen	168
	Organisatie en logistiek	120
	TOTAAL TWEEDE GRAAD	720

DERDE GRAAD	Beeldende Vorming	66
	Economie-Moderne Talen	394
	Economie-Wetenschappen	128
	Economie-Wiskunde	164
	Elektrotechnisch installateur (Engels)	4
	Farmaceutisch Technisch Assistent	95
	Fotografie	67
	Handel (2015)	543
	Humane wetenschappen	2.211
	Kantoor / Kantooradministratie en Gegevensbeheer NIEUW	645
	Kantoor / Logistiek	280
	Kinderbegeleider baby's en peuters (Engels)	2
	Kinderbegeleider baby's en peuters (Frans)	2
	Latijn-Moderne Talen	45
	Latijn-Wetenschappen	55
	Latijn-Wiskunde	64
	Lichamelijke Opvoeding en Sport 2015	100
	Moderne Talen-Wetenschappen	143
	Moderne Talen-Wiskunde	28
	Muziek	11
	Onthaal en Public Relations (2015)	218
	Secretariaat Talen	187
	Sociale en Technische Wetenschappen (2015)	2.361
	Wetenschappen-Wiskunde	706
	Zorgkundige (Engels)	8
	Zorgkundige (Frans)	1
	TOTAAL DERDE GRAAD	8.528
	EINDTOTAAL	9.697¹

¹ Dit cijfer is de optelsom van alle actieve kandidaten in de 3 graden van de Examencommissie. Kandidaten kunnen in meerdere graden tegelijk ingeschreven zijn, waardoor dubbelstellingen voorkomen. Het aantal unieke kandidaten in 2023 is 8.926.

We zien de laatste jaren steeds dezelfde 5 studierichtingen terugkomen in de top 5, maar de top 3 is wel gewijzigd in 2023. De richting Sociale en technische wetenschappen is koploper met 2.361 actieve kandidaten in 2023, gevolgd door Humane wetenschappen (2.211) en wetenschappen-wiskunde (706).

In de derde graad zit 53% van de kandidaten in de richtingen Humane wetenschappen en Sociale en technische wetenschappen.

NIEUW SINDS 2023: FLEXIBEL DIPLOMATRAJECT

Kandidaten die een gecombineerd studietraject willen doen in de derde graad kunnen steeds vrijstellingen vragen voor deelcertificaten uit een CVO of omgekeerd resultaten van de Examencommissie meenemen naar het volwassenenonderwijs.

In september 2023 startte de Examencommissie in het kader van het Eduspronginitiatief van de Vlaamse overheid met een intensieve samenwerking met 4 CVO's. Kandidaten in dit traject volgen een beroepsgerichte opleiding in het CVO en kiezen voor de algemene vakken tussen zelfstudie bij de Examencommissie of modules in het volwassenenonderwijs. We testten de samenwerking uit voor 4 opleidingen: zorgkundige, elektrotechnisch installateur, kinderbegeleider baby's en peuters en kinderbegeleider schoolgaande kinderen.

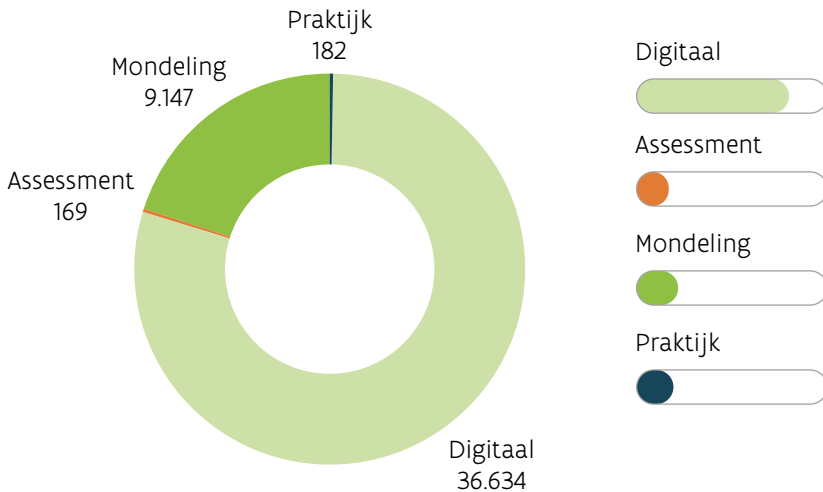
De combinatie kon al langer, maar het gezamenlijke aanbod is nieuw. Als kandidaat moest je voorheen zelf uitzoeken voor welke afgelegde vakken van de Examencommissie je een vrijstelling kon krijgen in een CVO en omgekeerd. Dankzij dit traject hoef je als kandidaat maar op één plek binnen te stappen en je krijgt alle informatie. We bekijken nu hoe we het project verder kunnen uitbreiden en zetten volop in op het informeren van trajectbegeleiders in de deelnemende CVO's.

MODERNISERING VAN DE 2E GRAAD

Op 1 januari 2023 zijn we gestart met nieuwe studierichtingen in de tweede graad volgens de modernisering van het secundair onderwijs. We spreken sindsdien niet langer van aso, bso en tso maar wel van doorstroomfinaliteit, arbeidsmarktfinaliteit en dubbele finaliteit.

Aangezien de Examencommissie examens per graad afneemt, passen we het aanbod pas aan als de hervorming volledig is doorgevoerd. Elk examen van de Examencommissie bevat immers de eindtermen van 2 studiejaar in het regulier onderwijs. De modernisering van de derde graad is voorzien vanaf september 2025.

Examens

We organiseerden 46.132 examens in 2023. Bijna 80% is digitaal.

Het merendeel van de examens wordt afgenomen in het examen centrum in Brussel. In het examen centrum zijn 4 examenruimtes volledig uitgerust voor de afname van digitale examens. Ook mondelinge examens worden afgenomen in het examen centrum, in 8 uitgeruste cockpits.

In de derde graad bso nemen we ook assessments af om kantoorcompetenties van kandidaten te toetsen. Daarvoor is een speciale kantooromgeving gecreëerd.

Het gebruik van een professioneel examen centrum in combinatie met de begeleiding en toezicht door onze medewerkers maakt dat we gelijkwaardige en eerlijke examencondities kunnen garanderen voor onze kandidaten. Examens van thuis uit kunnen daarom enkel voor specifieke vakken, zoals bijvoorbeeld online interviews om het portfolio toe te lichten in de derde graad.

Ondersteuning

De Examencommissie secundair onderwijs hanteert het principe van Universal Design for Learning (UDL), wat betekent dat we in onze werking zoveel mogelijk rekening houden met mogelijke belemmeringen. Daarom voorzien we standaard een aantal hulpmiddelen, rekenen we voldoende tijd voor onze examens en mogen kandidaten oortjes of een hoofdtelefoon gebruiken om omgevingsgeluiden uit te sluiten.

Soms hebben kandidaten extra zorgnoden, zoals het gebruik van voorleessoftware of extra tijd. Dit kan op basis van een gemotiveerde aanvraag met attest van een bevoegd zorgverlener. Elke aanvraag wordt individueel bekeken en goedgekeurd.

Kandidaten vragen via ondersteunende maatregelen soms dispensatie voor examens. Dit wordt nooit toegestaan. De Examencommissie moet toetsen of kandidaten alle eindtermen beheersen en schrapt daarom nooit leerinhouden.

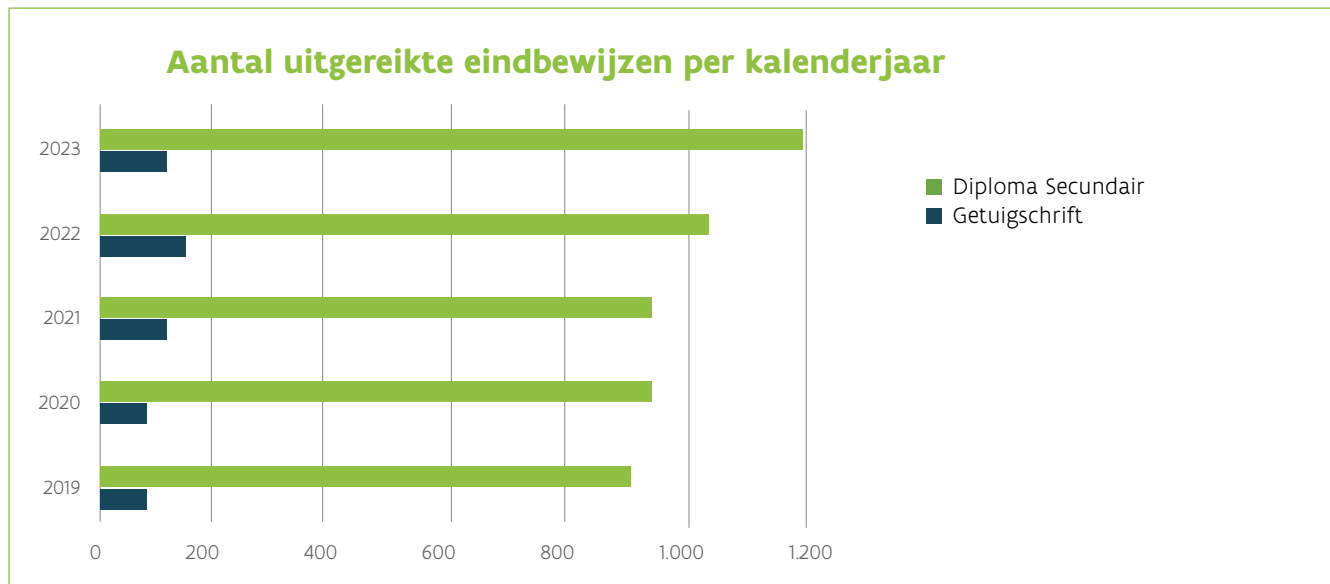
542 actieve kandidaten kregen in 2023 extra ondersteunende maatregelen

Diploma's en getuigschriften

Kandidaten die voldoen aan de slaagvoorwaarden in de 3de graad, komen in aanmerking voor hun diploma secundair onderwijs. In 2023 hebben we 1.193 studiebewijzen uitgereikt, een kleine stijging t.o.v. de 1.036 diploma's in 2022. In de eerste en tweede graad krijg je een getuigschrift als je geslaagd bent. 118 kandidaten ontvingen hun getuigschrift in 2023. Het aantal getuigschriften en diploma's stijgt minder sterk dan het aantal kandidaten.

In 2023 reikten we 1.193 studiebewijzen uit.

Een diploma of getuigschrift van de Examencommissie heeft net dezelfde waarde als een diploma dat je op school behaalt en geeft dus ook toegang tot studies in het hoger onderwijs. Kandidaten die niet akkoord zijn met hun examenresultaten, hebben de mogelijkheid om een beroepsprocedure in te dienen.

SLAAGPERCENTAGES

ONDERWIJSVORM	AANTAL EXAMENS	SLAAGPERCENTAGE
EERSTE GRAAD		
A-stroom	1.556	73
B-stroom	356	71
TOTAAL	1.912	73

TWEEDE GRAAD

Arbeidsmarkt	447	72
Doorstroom	2.100	62
Dubbele finaliteit	558	61
TOTAAL	3.105	63
TOTAAL	2.417	66

DERDE GRAAD

aso	19.368	47
bso	2.607	73
kso	337	63
tso	18.722	50
TOTAAL	41.034	50

Elke kandidaat mag elk examen 3 keer per jaar afleggen. Is hij dan nog niet geslaagd, dan krijgt hij op 1 januari van het volgende jaar opnieuw 3 examenkansen.

Bij de interpretatie van de slaagpercentages hou je er best rekening mee dat heel wat kandidaten voor de meeste vakken verschillende examenbeurten nodig hebben voor ze slagen.

In de derde graad hebben we een groot aantal kandidaten die een C-attest behaalden in het zesde jaar en hun diploma in zelfstudie bij de Examencommissie proberen te behalen. Zij krijgen vrijstelling voor vakken waarvoor ze slaagden op school, maar moeten dan wel voldoende scores op een vak of vakken die ook op school al moeilijker waren. Dit heeft invloed op het aantal examenpogingen en dus ook op de slaagpercentages.

De resultaten in de derde graad bso liggen opvallend hoger. Het portfolio met praktijkervaring waarop streng wordt gecontroleerd, verhoogt de slaagkans op de assessments.

Vrijstellingen

We geven vrijstellingen aan kandidaten die eerder al bewezen hebben in een officiële onderwijsinstelling dat ze de onderwijsdoelen voor de derde graad volledig verworven hebben. Het gaat daarbij meestal om kandidaten die niet geslaagd waren in het laatste jaar secundair onderwijs en een C-attest behaalden. Ook de deelattesten of deelcertificaten van het volwassenenonderwijs leveren vrijstellingen op.

Vrijstellingen worden enkel in de derde graad toegekend en dan vooral in studierichtingen op aso- en tso-niveau. We controleren elk individueel dossier en keuren enkel volledige aanvraagdossiers goed. Op elk document moeten de nodige stempels en handtekening van de school staan. Is er ook maar enige twijfel bij de echtheid van de documenten, dan nemen we contact op met de school. Soms raadplegen we de school over onduidelijkheden over het jaarresultaat van bepaalde vakken.

We ontvingen in 2023 1.025 aanvragen voor vrijstellingen. Net omdat de aanvraagdossiers echt volledig in orde moeten zijn, hebben sommige kandidaten daar meerdere pogingen (en dus meerdere aanvragen) voor nodig. Uiteindelijk hebben 729 individuele kandidaten in 2023 een vrijstelling gekregen voor 1 of meerdere vakken.

732 kandidaten hebben 1 of meerdere vrijstellingen toegekend gekregen.

Onze organisatie

Onze organisatie is opgebouwd rond de kernprocessen die nauw samenhangen met de toetscyclus.

In team Toetsing bouwen de vakverantwoordelijken een netwerk uit van zowel interne als externe toetsontwikkelaars, examinatoren en correctoren. De praktijkervaring van de vele externe medewerkers is onontbeerlijk om voeling te hebben met het Vlaamse onderwijslandschap, de kwaliteit van de examens te helpen bewaken en de gelijkwaardigheid van de getuigschriften en diploma's te garanderen.

Team Planning en Organisatie zorgt voor de planning en praktische organisatie van de examens, leidt het examencentrum in goede banen en zorgt ervoor dat kandidaten goed ontvangen worden en over de nodige info beschikken. Beide teams werken nauw samen om de dagelijkse werking gestroomlijnd te laten verlopen.

AHOVOKS

AGENTSCHAP VOOR HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES & STUDIETOELAGEN

Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL
examencommissiesecundaironderwijs.be